

RRËZIMI I IDESË SË "PARASË SË LEHTË" NË INDUSTRIJË E PRODHIMIT TË NAFTËS SË RËNDË

SERIA III: REALITETI: Një Pasqyrim i Klimës së Investimeve: Ngërçi që lidhet me Rimbursimin e TVSH-së

Siç është përcaktuar në episodet e mëparshme, prodhimi i naftës së rëndë në Shqipëri është një veprimtari me rrezik të lartë, e karakterizuar nga marzhe të ngushta dhe procese teknike komplekse. Përtej sfidave gjeologjike të brendshme dhe tatimit të keqzbatuar mbi holluesit, qëndrueshmëria e projektit po mbytet tani nga pengesa sistematike në procesin e rimbursimit të Tatimit mbi Vlerën e Shtuar (TVSH).

Në një industri kapitalkërkuese, rimbursimet në kohë të TVSH-së nuk janë përfitim apo koncesion. Ato janë një mekanizëm fiskal bazë që i mundëson kompanive të operojnë pa ndërprerje. Për BPAL, qëndrueshmëria e këtij procesi shërben si një barometër kritik i parashikueshmërisë fiskale në tregun shqiptar.

Bllokimi Administrativ i Fluksit Monetar

TVSH-ja synon të jetë tatim neutral. Ajo duhet të kalojë përmes kompanisë dhe të mos shndërrohet në kosto. Në praktikë, megjithatë, pengesat administrative e kanë kthyer rimbursimin e TVSH-së në një mjet për të frenuar fluksin jetik të parasë.

Libri i Bardhë i Shoqatës Shqiptare së Investitorëve të Huaj ('FIAA') (2021–2025) vëren se afatet ligjore për rimbursimin e TVSH-së rrallëherë respektohen. Në vend të kontrolleve të bazuara mbi rrezikun, auditimet hetojnë pothuajse për çdo kërkesë. Kjo krijon vonesa të gjata dhe prish planifikimin e fluksit të parasë së bizneseve. Përvoja e BPAL-it e pasqyron këtë model. Edhe përpara hetimit aktual, gjatë historisë së gjatë të operimit, kompania është përballur rregullisht me vonesa të gjata pas paraqitjes së kërkesave për rimbursim.

Në shumë raste, BPAL nuk ka pasur zgjidhje tjetër veçse të kërkojë zgjidhje përmes gjykatave, gjë që e ka zgjatur edhe më tej afatin kohor. Një shembull është Vlerësimi nr. 6280/7. BPAL e depozitoi çështjen në vitin 2018. Gjykata dha vendimin në korrik 2023,

dhe rimbursimi i TVSH-së prej 107 milionë lekësh u pagua vetëm në prill 2024. Ky rast i vetëm ilustron presionin e madh mbi fluksin e parasë dhe vonesat e rimbursimit që BPAL ka përballuar ndër dekada.

Ajo që duhet të ishte një proces rutinë administrative, shpesh është shndërruar në një betejë ligjore shumëvjeçare. Vonesa të tilla kufizojnë rëndë kapitalin qarkullues dhe nxjerrin në pah natyrën sistemike të problemit.

Përshkallëzimi i vitit 2025: Kriminalizimi si Armë Financiare

Në vitin 2025, situata u përkeqësua. Pavarësisht bashkëpunimit të plotë të BPAL-it, hetimi në vazhdim po përdoret tani për të justifikuar një pezullim të plotë të rimbursimeve të TVSH-së.

Deri në qershor 2025, TVSH-ja e kërkuar por e parimbursuar e BPAL-it kishte arritur në 4.74 miliardë lekë (afërsisht 58 milionë USD). Kjo shifër vazhdonte të rritej me rreth 1.4–2 milionë USD në muaj, duke krijuar një barrë të fluksit të parasë prej rreth 70 milionë USD. Këto shuma përfaqësojnë vetëm principalin; vonesat e vazhdueshme e përkeqësojnë problemin përmes akumulimit të interesave për pagesa të vonuara. Nuk ka qartësi se sa do të zgjasë pezullimi, as ndonjë garanci që TVSH-ja e paguar tashmë do të rimbursohet përfundimisht.

Kjo qasje përdor në mënyrë efektive procedurat penale si mjet administrativ për të ngrirë fondet e një investitori, duke shkelur parimin e proporcionalitetit. Dhe pretendimi për “rimbursime mashtruese të TVSH-së” është thjesht absurd dhe i mungon logjika bazë. Një rimbursim i TVSH-së mund të kërkohej vetëm pasi tatimi të jetë paguar. Rimbursimi thjesht kthen fondet e paguara; ai nuk gjeneron fitim. Edhe nëse një kontratë do të falsifikohej për rimbursim, do të kishte vetëm rrezik por asnjë përfitim: pasiguri për miratimin dhe vonesa të zgjatura, si dhe humbje të vlerës në kohë të fondeve të paguara paraprakisht.

Pragu për Qëndrueshmëri: Një Ngërç rreth 70 Milionë USD dhe që është në Rritje

Ndikimi financiar ka arritur një pikë kritike. Nën pezullimin aktual, bilanci i parimbursuar prej rreth 70 milionë USD vazhdon të rritet, ndërkohë që BPAL mbetet plotësisht në përputhje me detyrimet e saj tatimore.

Për çdo kompani, mbajtja pa afat e një shume kaq të madhe kapitali paraqet rrezik ekzistencial. Logjika aktuale është vetëshkatërruese. Nëse dëshiron furnizim të

qëndrueshëm me qumësht, nuk duhet të vrasësh lopën. BPAL është një kontribues i madh në sektorin energjetik të Shqipërisë dhe një tatimpagues i rëndësishëm. Duke ngrirë fluksin e saj të parasë përmes masave jashtëligjore, shteti rrezikon të dëmtojë një nga kontribuesit e tij më të rëndësishëm ekonomikë.

Konkluzion: Përgjegjësia e Vërtetë për një Klimë Mbështetëse të Investimeve

Interesi i BPAL-it shkon përtej rimbursimeve të papaguara; ne kërkojmë një klimë investimesh të qëndrueshme dhe të bazuar në rregulla, që t'i shërbejë interesave afatgjata të Shqipërisë po aq sa edhe të tonave. Cilësia e një klime investimesh nuk matet vetëm nga stimujt që u ofrohen të ardhurve të rinj, por edhe nga trajtimi i investitorëve të konsoliduar që kanë arritur të performojnë përmes dekadave të paqëndrueshmërisë. Një klimë mbështetëse për investitorët kërkon sa vijon.

- **Kthim te Stabilitetit Kontraktual:** ndërprerjen e trajtimit të rimbursimeve të TVSH-së si levë diskrecionale negociimi dhe rikthimin e stabilitetit të garantuar nga Marrëveshja Hidrokarbure.
- **Ndarjen e Hetimit nga Administrimi:** një hetim në proces nuk duhet të autorizojë shtrëngimin brutal të gjithë likuiditetit operacional të një kompanie.

BPAL i bën thirrje për trajtim objektiv, të paanshëm dhe të bazuar në rregulla, parakushti themelor për një klimë investimesh të qëndrueshme. Dështimi për të zgjidhur këtë ngërç sinjalizon një lëvizje drejt një modeli që minon tërheqjen e shtetit për të gjitha investimet e ardhshme.